

Verslag concept

Commissie Landelijk Gebied

Datum commissievergadering	:	17 september 2026
Commissievoorzitter	:	Mw. G. de Boer
Commissie-adviseur	:	Dhr. D. van der Voort
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 46 28 / dylan.van.der.voort@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter	:	Mw. G. de Boer
Commissie-adviseur	:	Dhr. D. van der Voort
Leden van de commissie	:	VVD Mw. L. Ouderkerken, dhr. P. Dijkman
		BBB Mw. I. De Sain
		GroenLinks Statenlid T. van Wijnen
		PvdA Dhr. T. Veenboer
		D66 Mw. K. Jansen
		JA21 Mw. C. Gordijn
		CDA Dhr. D. Heijnen
		FvD –
		PvdD Mw. A. Egbers
		PVV dhr. P. van Haasen
		SP Dhr. J. Kes, mw. R. Alberts-Oosterbaan
		CU Dhr. M. Klein
		50PLUS Mw. A. van der Helm-Chandansingh
		Volt Mw. J. Schneemann, Mw. B. van den Bogaerde
		Fractie De –
		Weerdt
Gedeputeerden	:	Dhr. J. Beemsterboer (BBB)
Afwezig:	:	Statenleden R. Bwefar en B. Bulucu (GroenLinks), gedeputeerde A. Gielen. (GroenLinks), de heer G. Vendrig (BBB)
		<i>(Met bericht van verhindering)</i>
Notulist	:	mw. A. Smakman (Notuleerservice Nederland)

Agenda

5	1	<u>Heropening en mededelingen</u>
7		<u>B-agenda Landbouw, Visserij, dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed (gedeputeerde Beemsterboer)</u>
7.a		Landbouw: Agenderingsverzoek ChristenUnie, CDA, Volt, GroenLinks, PvdA over de consequenties landelijk stikstofbeleid op Noord-Holland
10	7.b	Landbouw: Afdoening motie M26-2026 ‘Geen dieetbeleid en geen sturing op

- consumptiekeuzes'
- 8 B-agenda Algemeen
- 8.a Veegbrief moties
- 8.a.1 Afdoeningsvoorstel M127-2024 – Weidevogels
- 15 8.a.2 Afdoeningsvoorstel M49-2025 – PNH kan zo grote doelen niet halen
- 8.a.3 Afdoeningsvoorstel M89-2025 – Deadline pilot PAS-melders Texel
- 8.a.4 Afdoeningsvoorstel M117-2025 – Grip op faunaschade
- 9 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer
- 10 B-agenda Natuur, landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)
- 20 10.a Water: Afdoening motie M78-2025 – KRW-doelen: duurzaam verpachten van gronden
- 11 Rondvraag gedeputeerde Gielen (schriftelijke beantwoording)
- 12 Sluiting

1 Heropening en mededelingen

25

De **voorzitter** opent de vergadering om 18.02 uur en heet de aanwezigen en belangstellenden van harte welkom bij de commissievergadering Landelijk Gebied van 17 september 2026. Dit is het vervolg van de commissievergadering Landelijk Gebied van 14 september 2026.

30 *Mededelingen*

- Deze vergadering wordt live uitgezonden.
- Er is een bericht van verhindering ontvangen van Statenleden Bwefar en Bulucu (GroenLinks), en gedeputeerde Gielen. De heer Vendrig (BBB) wordt tijdens deze vergadering vervangen door mevrouw De Sain (BBB).
- 35 • Er is voorafgaand aan de vergadering één rondvraag door de fractie van D66 ingediend voor gedeputeerde Gielen (agendapunt 11). Deze is inmiddels schriftelijk beantwoord.

7 B-agenda Landbouw, Visserij, dierenwelzijn, Faunabeheer, PPLG en Cultureel Erfgoed (gedeputeerde Beemsterboer)

40 7.a Landbouw: Agenderingsverzoek ChristenUnie, CDA, Volt, GroenLinks, PvdA over de consequenties landelijk stikstofbeleid op Noord-Holland

Behandelveorstel:

De commissie kan het agenderingsverzoek en in het specifiek de vragen uit het agendaverzoek met de commissie en gedeputeerde bespreken.

45

De eerste termijn aan de zijde van de commissie heeft maandag 14 september 2026 plaatsgevonden.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

- 50 Gedeputeerde **Beemsterboer** opent zijn beantwoording met waardering voor de acht insprekers, die volgens hem op respectvolle wijze zichtbaar hebben gemaakt wat het stikstofdossier doet met bedrijven, de agrarische sector en de keten daaromheen. Hij verbindt die menselijke kant aan het broze vertrouwen in de overheid en ziet juist daarom voortzetting van gesprek, samenwerking en wederzijds begrip als noodzakelijk. Noord-Holland verschilt volgens hem van
- 55 andere provincies door de aard van de natuur, de stikstofdruk, de relatief extensieve agrarische sector en de bestaande samenwerking met landbouw- en natuurpartijen. De provincie wil die gebiedskennis en de met partners gemaakte afspraken actief inbrengen bij de verdere uitwerking van de rijkskoers.

- 60 Op vragen van het CDA over het programma Natuurherstel en Stikstofvermindering licht de gedeputeerde toe dat Provinciale Staten maandelijks mondeling worden bijgepraat door hem en gedeputeerde Gielen.

- 65 Vaststelling van het programma is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten en wordt uiterlijk in februari verwacht. In de aanloop daarnaartoe moet per Natura 2000-gebied steeds concreter worden welke maatregelen mogelijk en nodig zijn. Het doel is verslechtering van de natuur geborgd te voorkomen, natuurherstel te bevorderen en daarmee vergunningverlening rond een gebied weer mogelijk te maken.

70 Over monitoring schetst gedeputeerde Beemsterboer dat de provincie op meerdere onderdelen gegevens verzamelt. Voor emissiereductie in de melkveehouderij biedt de KringloopWijzer volgens hem jaarlijks inzicht; dat instrument wordt versterkt en verbreed naar andere sectoren. Daarnaast wil de provincie intensiever volgen hoe de staat van instandhouding van de natuur zich ontwikkelt. Bij de analyses per Natura 2000-gebied worden naast landbouw- en natuurpartijen
75 ook waterschappen en gemeenten betrokken, zodat de gebiedskennis breder wordt meegenomen.

Voor vergunningverlening wijst de gedeputeerde op het additionaliteitsvereiste. Voordat nieuwe vergunningen kunnen worden verleend, moet volgens hem duidelijk en geborgd zijn welke
80 maatregelen nodig zijn voor stikstofreductie en natuurherstel; vergunningsruimte mag niet worden gebruikt voor maatregelen die daarvoor zelf noodzakelijk zijn. Het Rijk werkt aan wetgeving voor generieke reductie, terwijl Noord-Holland in zones rond stikstofgevoelige hexagonen aanvullende afspraken wil maken waar het generieke pakket onvoldoende is. Pas als dit geheel duidelijk en geborgd is, kan worden beoordeeld of aanvullende vergunningsruimte
85 beschikbaar komt.

Ten aanzien van de rekenkundige ondergrens corrigeert gedeputeerde Beemsterboer het beeld dat de rechter al zou hebben bepaald dat invoering pas na maatregelen mogelijk is. Hij verwijst naar twee juridische redeneerlijnen: de ondergrens kan volgens de ene lijn direct worden
90 ingevoerd als sprake is van schijnzekerheid, terwijl de andere lijn ieder vermoeden van depositie als relevant ziet. De Raad van State acht invoering risicovol en adviseert een geborgd pakket. Een rechterlijke uitspraak over de rekenkundige ondergrens is er volgens hem nog niet; het kabinet mikt op invoering uiterlijk in het vierde kwartaal van 2027.

95 Op de vraag van het CDA welke projecten prioriteit krijgen zodra vergunningsruimte ontstaat, antwoordt gedeputeerde Beemsterboer dat daarvoor geen algemene prioritering bestaat. De situatie kan per gebied verschillen. Wanneer de gunstige staat van instandhouding is bereikt, is er in beginsel geen vergunningsplicht meer. In de fase waarin verslechtering wel is voorkomen, maar nog geen uitspraak over die gunstige staat bestaat, kan salderen nodig zijn en kunnen
100 keuzes over verdeling aan de orde komen.

Bij landbouw en perspectief voor boeren blijft vrijwilligheid volgens de gedeputeerde het uitgangspunt. In de reductieovereenkomst met landbouwpartijen is vastgelegd dat individuele agrariërs naar eigen inzicht managementmaatregelen en andere reductiemaatregelen kunnen
105 kiezen om de generieke emissiereductie van 30 procent te halen. Bij de verdere uitwerking moet per gebied blijken welke balans mogelijk is tussen vrijwillige samenwerking, gebiedsgericht maatwerk en instrumenten die nodig zijn voor geborgd natuurherstel. De beschikbare rijksmiddelen zijn daarbij bepalend.

110 Over zonering verduidelijkt gedeputeerde Beemsterboer dat het Rijk in elf gebieden uitgaat van 500 meter en bij Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske van 1.000 meter, terwijl Noord-Holland binnen het provinciale beleid stuurt op 250 meter rond stikstofgevoelige hexagonen. Die keuze is gebaseerd op modellen en berekeningen van onder meer de UvA en het RIVM over directe depositie: het grootste deel van de emissie wordt onderdeel van de generieke
115 depositie, terwijl het directe neerslaan volgens de gedeputeerde vooral zeer dicht bij de bron

plaatsvindt en na 250 meter vrijwel niet meer meetbaar is. Noord-Holland wil middelen daarom zo gericht mogelijk inzetten waar het meeste effect wordt verwacht.

120 Naast de 250-meterzone kent het provinciale beleid een 500-meterzone rond het volledige Natura 2000-gebied. Die is niet dwingend bedoeld en ziet op maatregelen als emissiearme bedrijfsvoering, innovaties, managementmaatregelen, hydrologie en groenblauwe dooradering. Volgens de gedeputeerde blijft de feitelijke uitwerking locatie- en gebiedsafhankelijk, onder meer door verschillen in inrichting, dominante bronnen, windrichting, aanwezige bedrijven en natuurwaarden.

125 Hoeveel agrarische bedrijven door zonering worden geraakt en welke economische gevolgen dat heeft, is volgens gedeputeerde Beemsterboer nog niet duidelijk. Dat hangt af van de inzet van het Rijk, de uiteindelijke zonering, de beschikbare middelen en de maatregelen die per gebied met landbouw- en natuurpartijen, gemeenten en waterschappen worden besproken. Hij wijst erop dat
130 maatregelen sterk kunnen verschillen: investeren in innovatie bij een bedrijf heeft andere gevolgen en kosten dan bijvoorbeeld vermindering van mestplaatsingsruimte. Daarom kan op dit moment nog geen impactassessment worden gegeven.

Financieel vraagt Noord-Holland het Rijk om meerjarige middelen voor natuurbeheer,
135 natuurherstel, stikstofreductie, grondinstrumenten, gebiedsprocessen en uitvoeringskosten. De verdeling van kosten tussen Rijk en provincies is nog niet vastgesteld. Noord-Holland heeft zelf 200 miljoen euro extra vrijgemaakt voor het Natuurnetwerk Nederland en ontvangt 60 miljoen euro voor kortetermijnmaatregelen in het Groene Hart. Zonder aanvullende rijksmiddelen komen uitvoering, borging en tempo van de bredere aanpak onder druk te staan.

140 Voor PAS-melders ziet Gedeputeerde Staten kansen om te versnellen via een gebiedsgerichte aanpak, maatregelen voor natuurherstel en stikstofreductie, onderbouwing van additionaliteit per Natura 2000-gebied en invoering van een rekenkundige ondergrens. Als vergunningverlening per gebied weer mogelijk wordt, kan dat bijdragen aan een structurele oplossing voor PAS-melders
145 en andere vergunningsproblematiek. Het Rijk wil positief geverifieerde PAS-melders uiterlijk 1 maart 2028 zicht geven op een structurele oplossing; Noord-Holland zet in op versnelling waar gebiedsanalyses, maatregelen en juridische borging dat toelaten.

Bij juridische houdbaarheid ziet gedeputeerde Beemsterboer vooral risico's in de samenhang en
150 gelijktijdigheid van de aanpak. Per gebied moeten generieke stikstofreductie, maatregelen in de zonering, extra natuurbeheer en natuurherstelmaatregelen in het Natura 2000-gebied voldoende duidelijk en geborgd zijn voordat vergunningverlening kan worden hervat. Dat is volgens hem ingewikkeld, omdat vergunningen soms juist nodig zijn om maatregelen in de veehouderij te kunnen uitvoeren. Als landelijke wetgeving vertraagt of juridisch strandt, werkt Noord-Holland
155 door aan gebiedsanalyses, natuurherstel en stikstofreductie, maar verruiming van vergunningverlening en landelijke instrumenten zullen dan vertragen.

Op vragen van Volt en de ChristenUnie over gebiedsprocessen maakt de gedeputeerde onderscheid tussen eerdere, bredere gebiedsprocessen en de huidige, specifiekere
160 zoneringsafspraken rond en in Natura 2000-gebieden. Door beperkingen in capaciteit en budget lopen nu slechts in enkele gebieden processen. Bij de uitwerking van het programma moet blijken welke extra maatregelen en budgetten nodig zijn voor de twaalf stikstofgevoelige Natura

2000-gebieden. Nieuwe afspraken met het Rijk over randvoorwaarden en middelen zijn volgens hem nodig voordat bredere gebiedsprocessen opnieuw kunnen worden opgepakt; zonder harde
165 financiële afspraken is de provincie daarin terughoudend.

GroenLinks vraagt naar de volgorde tussen vergunningverlening en natuurherstel. Gedeputeerde Beemsterboer schetst dat die twee nauw met elkaar samenhangen, maar dat natuurherstel eerst georganiseerd en geborgd moet zijn voordat vergunningverlening opnieuw kan starten. De
170 provincie probeert vergunningverlening zo snel mogelijk mogelijk te maken door natuurherstel zo snel mogelijk juridisch en inhoudelijk te borgen.

Op vragen van GroenLinks en de Partij voor de Dieren over dierenwelzijn licht de gedeputeerde toe dat dierenwelzijn indirect kan profiteren van vergunningverlening. Als bedrijven weer kunnen
175 investeren in stallen, innovatie en verduurzaming, kan dat volgens hem ook bijdragen aan betere omstandigheden voor dieren. Binnen dit stikstof- en natuurbeleid is dierenwelzijn echter geen zelfstandig doel, maar een afgeleid effect. Separaat werkt de provincie volgens hem, samen met het Rijk, aan dierenwelzijnsbeleid.

De Partij van de Arbeid adviseert maatschappelijke partijen goed vast te houden. De gedeputeerde herkent dit als een rode draad in de Noord-Hollandse aanpak en noemt de ruimte die landbouwpartijen, natuurpartijen en provincie elkaar geven een belangrijke kracht, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Over het proces meldt hij dat Provinciale Staten iedere commissievergadering mondeling worden geïnformeerd. Als dat nodig is, volgt een technische
180 briefing, bij voorkeur wanneer het concept-uitvoeringsprogramma gereed is.

Capaciteit blijft volgens gedeputeerde Beemsterboer een stevig aandachtspunt. De provincie schuift extra capaciteit vanuit andere afdelingen naar het stikstofvraagstuk, omdat het onderwerp hoge prioriteit heeft en specifieke kennis schaars is. Op de oproep van de Partij van de Arbeid om
190 waardering te tonen voor boeren die goed bezig zijn, erkent hij dat dit om veel bedrijven gaat. Ondersteuning van agrariërs, ook bij investeringen in zoneringsgebieden, hoort bij de aanpak, maar de precieze invulling van het rijksinstrumentarium is nog niet bekend.

De Partij voor de Dieren uit zorgen over de juridische houdbaarheid van de aanpak. Gedeputeerde Beemsterboer verwijst naar een recent advies van Pels Rijcken, dat volgens hem
195 richting geeft aan wat nodig is om de aanpak rechterlijk houdbaar te maken. Zijn verwachting is dat de aanpak standhoudt, mits wordt gewerkt binnen de richtlijn, de uitspraak van de Raad van State en het advies.

JA21 verwijst naar Friesland; de gedeputeerde stelt dat Noord-Holland vergelijkbare elementen toepast, zoals vrijwilligheid en de inzet rond stikstofgevoelige hexagonen. Op de oproep van de SP over betere betaling van boeren merkt hij op dat het Rijk daarmee bezig is.
200

Forum voor Democratie roept op geen steun te geven aan stikstof- en natuurbeleid. Gedeputeerde Beemsterboer vindt dat onverstandig, omdat vergunningverlening volgens hem
205 moet worden hersteld en natuurherstel nodig blijft voor economie, agrarische sector en natuur.

BBB vraagt om een zorgvuldige omgang met agrariërs rond stikstofgevoelige natuur en vraagt of andere maatregelen dan verplaatsing mogelijk zijn. De gedeputeerde antwoordt dat per gebied

210 maatwerk nodig blijft en dat maatregelen zo efficiënt mogelijk moeten bijdragen aan geborgd natuurherstel en vergunningverlening.

De VVD vraagt of eerder behaalde emissiereducties volledig meetellen en welk bedrag Noord-Holland nodig heeft. Gedeputeerde Beemsterboer bevestigt dat reducties meetellen ten opzichte
215 van ijkjaar 2019, zowel in provinciaal als landelijk beleid. Het benodigde bedrag is volgens hem nog niet duidelijk. Daarvoor moet het Rijk eerst inzicht geven in de verdeling van de 20 miljard euro over de 162 Natura 2000-gebieden en in de vraag welk deel via provincies zal lopen.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vraagt of de gedeputeerde kan toezeggen dat tijdig een concrete
220 Noord-Hollandse stikstofclaim bij het Rijk ligt, met gebiedsgerichte projecten, bedragen en planning. Zij verwijst daarbij naar eerdere ervaringen met het PPLG en koploperprojecten en wil voorkomen dat Noord-Holland te laat is. Ook vraagt zij of kan worden gegarandeerd dat boeren niet eerst met beperkingen worden geconfronteerd terwijl geld voor aanpassingen, extensivering of compensatie nog ontbreekt.

225 Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat Noord-Holland scherp let op de beschikbare middelen en daarover goede gesprekken voert met het Rijk. De provinciale stikstofaanpak is volgens hem fijnmaziger dan de maatregelen die het Rijk heeft geïnventariseerd. Eerder is 450 miljoen euro gevraagd voor het Groene Hart, en de provincie blijft volgen welke middelen
230 beschikbaar komen. Tegelijk maakt hij geen harde toezegging over budgetten of de volgorde tussen financiering en maatregelen, omdat nog onduidelijk is hoeveel van de 20 miljard euro via provincies loopt en hoe het Rijk de middelen precies wil inzetten.

De **voorzitter** vraagt of commissieleden behoefte hebben aan een tweede termijn. Daarbij wijst zij
235 erop dat de eerder afgesproken spreektijd blijft gelden en vraagt de leden daar rekening mee te houden.

Tweede termijn commissie

De heer **Heijnen** (CDA) dankt gedeputeerde Beemsterboer voor de uitgebreide beantwoording in
240 eerste termijn. Namens het CDA kondigt hij aan de antwoorden te zullen bestuderen. Zijn resterende vraag richt zich op de onzekerheid die bij boeren zichtbaar was tijdens de inspraak: wanneer kan aan hen wél duidelijkheid of zekerheid worden geboden?

Mevrouw **Gordijn** (JA21) komt terug op de vergelijking met Friesland. Zij is positief dat Noord-Holland een soortgelijke aanpak volgt, maar wijst erop dat Gedeputeerde Staten tegelijkertijd nog
245 werkt aan gebiedsanalyses en effectberekeningen. Zij vraagt waarom niet eerst een feitenbasis wordt vastgesteld voordat maatregelen worden genomen, en wil weten hoe en door wie de analyses en berekeningen worden uitgevoerd.

250 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) plaatst het debat in de context van zeven tot acht jaar stikstofdiscussie. Zij erkent de complexiteit van de opgave en het werk dat is verricht, maar ervaart het uitblijven van duidelijkheid over budgetten, randvoorwaarden, natuurherstel per gebied en maatregelen per hectare als een koude douche. Haar zorg concentreert zich op de 250-meterzoning: als nog onduidelijk is welke middelen beschikbaar zijn en welke
255 maatregelen waar nodig zijn, vraagt zij wat precies onder 'effectief' wordt verstaan. Zij betwijfelt

of het verstandig is om stikstofmaatregelen nu al zo nadrukkelijk op 250 meter te richten, terwijl in bredere zones ook hydrologische en natuurherstelmaatregelen nodig kunnen zijn.

260 Mevrouw **Egbers** (PvdD) noemt enkele vragen die volgens haar nog niet zijn beantwoord. Zij vraagt naar de plannen voor mestvergisting binnen de Noord-Hollandse stikstofaanpak, naar de redenen waarom een eerder gebiedsproces waarbij inspreker mevrouw Kok betrokken was is vastgelopen, en naar de kansen die de gedeputeerde ziet voor uitbreiding van het natuurareaal, mede in het licht van opmerkingen van het Planbureau voor de Leefomgeving.

265 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) blijft vragen houden over de ondersteuning van boeren in aan te wijzen zones. Zij vindt de eerdere beantwoording te algemeen en mist inzicht in de concrete borging van tijdige ondersteuning bij innovatie en extensivering. Zij vraagt om een heldere tabel waarin planning, doelen, provinciale maatregelen en de inzet van het Rijk overzichtelijk tegenover elkaar worden gezet.

270 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) spreekt steun uit voor de gebiedsgerichte aanpak, mede omdat die aansluit bij wensen van insprekende boeren. Tegelijk vraagt zij wat de provincie nu anders gaat doen dan bij eerdere gebiedsprocessen, waarin volgens haar projectleiding en continuïteit wisselend waren. Zij wil weten waarom deze aanpak succesvoller zou worden, of gevolgen voor
275 bedrijven, vergunningen en sociaaleconomische ontwikkeling worden meegenomen, en hoe ondernemers en boeren vanaf het begin worden betrokken. Daarnaast vraagt zij opnieuw of de gedeputeerde kan garanderen of toezeggen dat eerst geld en een onderbouwde claim bij het Rijk worden geregeld voordat maatregelen worden toegepast.

280 Mevrouw **De Sain** (BBB) dankt de gedeputeerde voor de beantwoording en vraagt hem de indrukken uit de inspraak, waaronder het wantrouwen en de impact op boerenerven, nadrukkelijk mee te nemen richting de minister. Daarnaast vraagt zij aandacht voor de landelijke koppeling tussen ammoniak, CO₂ en fosfaatrechten, die volgens haar weinig bijdraagt aan stikstofreductie maar wel grote gevolgen kan hebben voor boeren. Ten slotte wil zij helderheid of Noord-Holland
285 voorlopig vasthoudt aan de huidige benadering van 250 meter rond stikstofgevoelige hexagonen.

De heer **Veenboer** (PvdA) interrumpeert mevrouw De Sain en vraagt wat zij precies van de gedeputeerde en van de minister verwacht wanneer zij vraagt om de verhalen en emoties uit de sector mee te nemen.

290 Mevrouw **De Sain** (BBB) antwoordt dat in de sector het gevoel leeft dat de minister onvoldoende zicht heeft op de emoties en het verdriet op boerenerven. Zij vraagt de gedeputeerde dit in passende bewoordingen over te brengen, in de hoop dat de minister dit meeweegt in zijn verdere handelwijze.

295 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) interrumpeert mevrouw De Sain over de 250-meterzoning. Zij vraagt waarom in een situatie waarin nog veel onduidelijk is over middelen, maatregelen en uitwerking toch al kan worden vastgesteld dat 250 meter effectief is voor een integrale oplossing.

300 Mevrouw **De Sain** (BBB) antwoordt dat zij vooral een duidelijk ja of nee van de gedeputeerde wil over de vraag of Noord-Holland vasthoudt aan de 250 meter rond stikstofgevoelige hexagonen. Zij wil niet zonder meer meegaan in bredere rijkszones van 500 meter of 1.000 meter als die

volgens haar geen aantoonbaar effect hebben. Voor haar staat voorop dat maatregelen daadwerkelijk effect moeten hebben.

305

In haar vervolginterruptie haalt Statenlid Van Wijnen (GroenLinks) de spanning met de rijksbrief aan. Zij wijst erop dat het Rijk 500 meter als werkbare zonering noemt, met de mogelijkheid daarvan af te wijken, maar dat voor haar nog onvoldoende scherp is onder welke voorwaarden Noord-Holland die afwijking verantwoord kan onderbouwen.

310

Mevrouw **De Sain** (BBB) brengt daartegenin dat een brede zone in bijvoorbeeld het duingebied niet vanzelfsprekend doelmatig is, mede door de overheersende westenwind. Zij ziet daarom meer aanleiding om te kijken naar stikstofgevoelige natuur zelf en naar een gerichte zone van 250 meter daaromheen. De inzet moet volgens haar per gebied worden bepaald en niet automatisch worden overgenomen uit de landelijke brief.

315

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) concludeert dat mevrouw De Sain vooral het duingebied en de windrichting als voorbeeld neemt, terwijl de provinciale opgave volgens haar breder en complexer is. Zij legt de vraag uiteindelijk opnieuw bij de gedeputeerde neer: hoe wordt onderbouwd dat de 250-meterbenadering binnen die bredere integrale opgave toereikend en effectief is?

320

Mevrouw **De Sain** (BBB) verduidelijkt tot slot dat ook zij maatwerk noodzakelijk vindt. Zij wil voorkomen dat Noord-Holland de zones van 500 meter of 1.000 meter klakkeloos overneemt omdat het Rijk die noemt. Voor haar moet de keuze voor zonering steeds worden gekoppeld aan nut, noodzaak en aantoonbaar effect; daarom vraagt zij de gedeputeerde om een helder antwoord op de vraag of de provincie voorlopig bij de 250 meter blijft.

325

De heer **Klein** (ChristenUnie) dankt voor de beantwoording en stelt drie gerichte vragen. Hij wil weten of de provincie met het Rijk onderhandelt over maatregelen per gebied of over een totale provinciale aanpak, hoe boeren worden betrokken als er geen gebiedsprocessen lopen, en of voor alle rijkszones gebiedseigen maatregelen worden uitgewerkt die vóór 1 januari 2028 gereed zijn.

330

De heer **Veenboer** (PvdA) constateert dat veel nog onduidelijk is en dat de komende maanden of het komende halfjaar meer zicht moet ontstaan op de afhankelijkheden rond vrijwilligheid, rijksgeld en de verdere uitwerking van het rijksplan. Hij vraagt hoe goed de provincie op dit moment zicht heeft op de toestand en benodigde maatregelen in de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Daarnaast vraagt hij hoe teleurstelling bij boeren wordt voorkomen als zij eerst werken aan de provinciale reductiedoelstelling van 30 procent, terwijl later mogelijk blijkt dat het Rijk aanvullende of zwaardere maatregelen verlangt.

335

340

De **voorzitter** wijst erop dat veel vragen zijn gesteld en geeft mee dat de gedeputeerde eventueel schriftelijk kan terugkomen op onderdelen die nu niet volledig kunnen worden beantwoord. Tegelijk verwijst zij naar de eerdere mededeling dat het onderwerp iedere commissievergadering mondeling terugkomt.

345

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

350 Gedeputeerde **Beemsterboer** zegt toe schriftelijk terug te komen op vragen als beantwoording ter plekke niet lukt, maar verwacht veel direct te kunnen behandelen.

Op de vraag van het CDA wanneer boeren duidelijkheid krijgen, erkent de gedeputeerde de langdurige onzekerheid in de agrarische sector. De provincie wil zo snel mogelijk helderheid bieden, maar is afhankelijk van verdere uitwerking door het Rijk, onder meer over
355 zoneringsdoelen en de verdeling van de 42 procent reductie over opkoop, al gerealiseerde maatregelen, zonering en generieke maatregelen. De Noord-Hollandse aanpak noemt hij een goede inzet met vertrouwen bij een groot deel van de sector, maar nog niet volledig uitgewerkt.

Richting JA21 stelt gedeputeerde Beemsterboer dat het stikstofdossier al zeven tot acht jaar loopt en dat er veel feiten beschikbaar zijn. Indien nodig betreft de provincie Wageningen University of
360 een ander instituut. De Ecologische Autoriteit toetst per Natura 2000-gebied de natuurmaatregelen formeel. Voor juridische zekerheid verwijst hij naar het recente advies van Pels Rijcken, dat volgens hem veel duidelijkheid biedt over de samenhang tussen stikstofreductie, zonering en natuurbeheer.

365 Op de kritiek van Statenlid Van Wijnen (GroenLinks) dat het dossier na jaren nog weinig voortgang lijkt te boeken, erkent de gedeputeerde de frustratie. Vergunningverlening is nog niet opgelost en natuurherstel nog niet bereikt, al is volgens hem stikstofdepositie wel afgenomen en is veel werk verricht. Het probleem is volgens hem pas opgelost wanneer per hexagoon duidelijk
370 is welke maatregel wanneer wordt genomen, hoe deze wordt geborgd, gemonitord en bijgestuurd, en hoe vergunningverlening en natuurherstel daardoor mogelijk worden.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) verduidelijkt dat haar vraag niet over natuurherstel in het algemeen gaat, maar over de zekerheid waarmee 250 meter als effectieve zonering wordt
375 gehanteerd.

Gedeputeerde **Beemsterboer** verwijst naar onderzoek van onder meer de UvA, waaruit volgt dat droge depositie voor het grootste deel binnen 250 meter neerslaat. Die afstand is verwerkt in afspraken met landbouwpartijen, het Programma Landelijk Gebied en de Omgevingsvisie.
380 Tegelijk blijft maatwerk mogelijk per gebied, afhankelijk van windrichting, aanwezige bedrijven, natuurwaarden en belasting van hexagonen.

In vervolgvragen vraagt Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) of de 250 meter een richtlijn of harde afspraak is en of de positionering is gewijzigd.
385

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat 250 meter al stond in de landbouwovereenkomst, het Programma Landelijk Gebied en de Omgevingsvisie, naast een niet-dwingende 500-meterzone voor ander beleid. Van een wijziging is volgens hem geen sprake.

390 Aan Partij voor de Dieren antwoordt gedeputeerde Beemsterboer dat mestvergisting volgens hem kan bijdragen aan beperking van CO₂-uitstoot, het mestvraagstuk, stikstofreductie en duurzame energie. De provincie maakt mestvergisters ruimtelijk mogelijk voor clusters van ongeveer 300 stuks melkvee of grootvee-eenheden.

395 Op de vraag over de Mijzenpolder komt hij schriftelijk terug.

Kansen voor natuuruitbreiding ziet hij vooral binnen de NNN-aanpak.

400 Op vragen van 50PLUS antwoordt de gedeputeerde dat de provincie boeren al ondersteunt via onder meer het Fieldlab Groene Hart en de Boeren Stikstof Academy. Zodra duidelijker is wat in de gebieden nodig is, worden de pakketten volgens de gedeputeerde met betrokken boeren uitgewerkt. Een afzonderlijke tabel wordt in deze passage niet toegezegd.

405 Op vragen van de VVD over de gebiedsgerichte aanpak stelt gedeputeerde Beemsterboer dat eerdere processen ook hadden kunnen werken, maar dat toen het budget vanuit het Rijk wegviel. De huidige aanpak richt zich sterker op maatregelen die geborgd natuurherstel, stikstofreductie en hervatting van vergunningverlening mogelijk maken. Over de middelen zegt hij dat aanvragen worden voorbereid en dat een claim concreter wordt naarmate per gebied beter bekend is wat nodig is.

410 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) verduidelijkt dat de VVD geen ongerichte claim wil, maar een onderbouwing met concrete plannen, doelen en planning.

Gedeputeerde **Beemsterboer** verwacht de eerste gebieden in februari volledig in kaart te hebben.
415 Hij kan niet toezeggen dat Noord-Holland daarmee tijdig is voor een financiële claim, omdat nog onduidelijk is hoe het Rijk de middelen verdeelt en of provincies zelfstandig claims kunnen indienen. Wel bevestigt hij dat de inventarisatie ruim vóór 1 januari 2028 gereed moet zijn.

Op de vervolgvraag van mevrouw **Ouderkerken** (VVD) hoe Noord-Holland aangehaakt blijft bij het
420 Rijk, meldt gedeputeerde **Beemsterboer** dat er in IPO-verband bijna wekelijks contact is met de minister, naast rechtstreeks en ambtelijk overleg. Daarmee zit de provincie volgens hem dicht op de uitwerking van de rijksmiddelen.

Richting de BBB zegt de gedeputeerde toe de impact van de inspraakverhalen en de behoefte aan
425 duidelijkheid bij de minister te benoemen.

De koppeling van ammoniak aan fosfaatrechten noemt hij een landelijke afweging waarvan de uitwerking nog niet duidelijk is. De 250 meter rond hexagonen blijft uitgangspunt, maar kan per gebied verschillen als overleg met sectorpartijen uitwijst dat iets anders nodig is om de
430 rijksdoelen te halen.

Mevrouw **De Sain** (BBB) vraagt of uitbreiding van stikstofgevoelige hexagonen gevolgen kan hebben voor vergunningen.

435 Gedeputeerde **Beemsterboer** verwijst naar de Eilandspolder, waar het aantal hexagonen met stikstofgevoelig veenmosrietland is toegenomen. Als natuur zich goed ontwikkelt, kunnen natuurdoelen in een volgend Natura 2000-beheerplan intensiever of juist minder intensief worden voor bepaalde soorten of habitats. Dat onderstreept volgens hem de noodzaak om het gehele probleem op te lossen.

440 Aan de ChristenUnie antwoordt de gedeputeerde dat Noord-Holland niet per gebied met het Rijk onderhandelt, maar wel over de mate van provinciaal maatwerk. Daarbij gebruikt de provincie

gebiedsanalyses en gebiedskennis. Boeren worden betrokken waar dat praktisch nodig is; in de basis spreekt de provincie met landbouw- en natuurpartijen, gemeenten en waterschappen, maar uiteindelijk kan ook overleg met individuele agrariërs, woonwijken of industrie nodig zijn.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vraagt hoe Noord-Holland voorkomt dat het Rijk de provincie alsnog meeneemt in algemene plannen, waardoor meer nodig is dan nu met de sector wordt besproken.

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat met de sector juist is afgesproken dat ook de rijksdoelen worden gehaald. De provinciale 30 procent reductie ziet volgens hem op snel uitvoerbare agrarische maatregelen zonder grote kosten; opkoop, afoming van rechten, verschillen tussen sectoren en eventuele aanvullende maatregelen kunnen daar nog bovenop komen.

Richting de ChristenUnie bevestigt de gedeputeerde dat de provincie inzet op het tijdig in kaart brengen van de relevante informatie vóór 1 januari 2028, met zoveel mogelijk duidelijkheid in februari.

Aan de PvdA antwoordt de gedeputeerde tot slot dat het beeld van natuurkwaliteit en natuurherstel in Natura 2000-gebieden voor een groot deel nog moet worden aangevuld. Er zijn natuurdoelanalyses en beheerplannen, deels gebaseerd op bureau- en praktijkstudies, maar die vormen vooral een momentopname.

De **voorzitter** constateert dat het agendapunt over de gevolgen van het landelijke stikstofbeleid in Noord-Holland maandelijks mondeling terugkomt en vraagt of het onderwerp voor dit moment voldoende is besproken.

Mevrouw **Jansen** (D66) wijst erop dat een deel van de vraag van de ChristenUnie nog openstaat: of voor de rijkszones eigen, gebiedseigen maatregelen worden uitgewerkt.

Gedeputeerde **Beemsterboer** begrijpt de rijkszones als de 500- en 1.000-meterzones uit de kabinetsbrief. Volgens hem bekijkt het Rijk met de provincies of die zonering daadwerkelijk passend blijft. Per gebied wordt uitgewerkt hoe het beoogde doelbereik, waaronder de genoemde 20 procentpunt bovenop het generieke pakket, met maatwerk kan worden gehaald. Daarover vindt overleg plaats met terreinbeherende organisaties en natuurpartijen.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken.

7.b Landbouw: Afdoening motie M26-2026 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes'

Toelichting:

Het college informeert Provinciale Staten over de uitwerking van motie 26-2026 'Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes' en vragen de motie als afgedaan te beschouwen.

De commissie wordt gevraagd het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde te bespreken en hierbij aan te geven of de motie als afgedaan beschouwd kan worden.

Eerste termijn commissie

490 Mevrouw **Gordijn** (JA21) vindt dat de motie kan worden afgedaan. Zij ziet in de beantwoording een bevestiging van de lijn dat de provincie niet dwingend stuurt op consumptiekeuzes. Wel legt zij daarbij een controlepunt neer voor Provinciale Staten: de Staten moeten blijven volgen of de uitvoering inderdaad niet alsnog een verplichtend karakter krijgt.

495 Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) heeft de brief van GS gelezen, maar blijft zitten met de formulering dat gewenst gedrag wordt gestimuleerd. Zij vraagt de gedeputeerde om nader te duiden waar voor GS precies de grens ligt tussen stimuleren en sturen, omdat die grens voor de beoordeling van de motie van belang is.

500 De heer **Van Haasen** (PVV) herhaalt dat zijn fractie destijds voor motie M26 heeft gestemd en daar nog steeds achter staat. Voor de PVV is keuzevrijheid leidend: inwoners bepalen zelf wat zij eten. De provincie mag volgens hem informeren, maar niet sturen op minder vlees of zuivel. Hij vraagt om bevestiging dat vrijwilligheid betekent dat de provincie op dit punt geen subsidies, campagnes of andere beleidsinstrumenten inzet. Als dat wordt bevestigd, kan de PVV instemmen met afdoening.

505 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) sluit aan bij het uitgangspunt van keuzevrijheid. De provincie is volgens haar geen dieetcoach en moet inwoners niet voorschrijven wat zij wel of niet eten. Zij maakt onderscheid tussen het opleggen van een consumptiepatroon en initiatieven zoals de ganzenbitterbal, die volgens haar kunnen bijdragen aan minder voedselverspilling en kansen voor ondernemers. Vanuit die afweging vindt de VVD dat de motie goed is uitgevoerd.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

515 Gedeputeerde **Beemsterboer** brengt de vragen terug tot de kern: het onderscheid tussen stimuleren en dwingen. Stimuleren ziet GS als het onder de aandacht brengen of ondersteunen van lokaal geproduceerd voedsel en van ganzenvlees, mede omdat de provincie daar een taak heeft. De gedeputeerde maakt duidelijk dat inwoners niet worden gedwongen om bepaalde producten wel of niet te eten.

520 De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert verder dat motie M26–2026 ‘Geen dieetbeleid en geen sturing op consumptiekeuzes’ als afgedaan kan worden beschouwd.

8 B–agenda Algemeen

525 **8.a Veegbrief moties**

Toelichting:

Vanuit de veegbrief moties van GS zijn in de commissievergadering van juni een aantal moties afgedaan. Van de vier onderstaande moties heeft de commissie aangegeven deze nog verder te willen bespreken:

- 530
- *M127–2024 – Weidevogels*
 - *M49–2025 PNH kan zo grote doelen niet halen*
 - *M89–2025 – Deadline pilot PAS–melders Texel*
 - *M117–2025 grip op faunaschade*

Zie voor een toelichting op het afdoeningsvoorstel de veegbrief moties.

535

8.a.1 Afdoeningsvoorstel M127–2024 – Weidevogels

De commissie wordt gevraagd het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde te bespreken en hierbij aan te geven of de motie als afgedaan beschouwd kan worden.

540 *Eerste termijn commissie*

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) is positief dat aandacht is gegeven aan motie M127–2024 over weidevogels, maar vindt de voorgestelde uitwerking nog weinig concreet voor de grutto zelf. Zij herinnert eraan dat de motie is ingediend om meer aandacht te vragen voor de grutto en voor maatregelen die het leefgebied van deze soort daadwerkelijk verbeteren. Hoewel zij blij is met de
545 binnengehaalde 4 miljoen euro, mist zij inzicht in de manier waarop dit geld wordt benut.

Volgens Statenlid Van Wijnen blijft de toelichting nog sterk procesmatig: er wordt gesproken over een convenant, onderzoek naar maatregelen en financiën, een kaartanalyse en vervolgens een uitvoeringsprogramma door Landschap Noord–Holland. Zij vraagt hoeveel tijd al deze stappen
550 kosten voordat de grutto feitelijk profiteert van maatregelen. Haar vermoeden is dat dit zomaar twee jaar kan duren; zij vraagt de gedeputeerde daarom om toelichting en kondigt aan mogelijk haar teleurstelling uit te spreken als het tempo inderdaad zo laag ligt.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

555 Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat de provincie volop bezig is met het Aanvalsplan Grutto en ook in IPO-verband werkt aan afspraken om te voldoen aan de Europese procedure over de grutto. Los daarvan noemt hij de intrinsieke motivatie om het leefgebied van de grutto te verbeteren. In Noord–Holland ziet hij daarvoor reële potentie: er zijn gebieden in beeld waar
560 grotere leefgebieden voor grutto's kunnen worden gerealiseerd en waar een samenhangend pakket aan maatregelen mogelijk is, onder meer tegen predatie en voor voldoende voedsel, water en droogte in het gebied.

Tegelijk erkent de gedeputeerde dat dit soort processen veel tijd vraagt en dat veel grutto's daarop mogelijk niet kunnen wachten. Hij noemt de planning: het afsprakenkader is gesloten,
565 voor 2028 worden routekaarten voor de grutto gemaakt en per gebied ligt er een uitvoeringsagenda. De uitvoering daarvan staat gepland om in 2035 te zijn afgerond.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) reageert zichtbaar teleurgesteld op de einddatum 2035, omdat dat betekent dat het programma pas over ongeveer negen jaar is afgerond. Ondanks die
570 teleurstelling kan GroenLinks de motie op dit moment als afgedaan beschouwen. Zij spreekt de hoop uit dat tussen nu en 2035 nog een evaluatie plaatsvindt en dat op basis daarvan verder kan worden gekeken.

De **voorzitter** vraagt of andere commissieleden nog over de motie willen spreken en legt de
575 commissie voor of zij kan concluderen dat motie M127–2024 als afgedaan wordt beschouwd.

Mevrouw **Jansen** (D66) sluit zich aan bij de teleurstelling van Statenlid Van Wijnen. Zij hoopt dat er alsnog versnelling mogelijk is, omdat het Red de Grutto-plan volgens haar anders te veel een
580 papieren werkelijkheid blijft. D66 vindt dat de provincie daadwerkelijk aan de slag moet, omdat er anders in 2035 mogelijk geen grutto meer over is om te redden.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert verder dat motie M127–2024 'Weidevogels' als afgedaan kan worden beschouwd.

585 **8.a.2 Afdoeningsvoorstel M49–2025 – PNH kan zo grote doelen niet halen**

De commissie wordt gevraagd het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde te bespreken en hierbij aan te geven of de motie als afgedaan beschouwd kan worden.

Eerste termijn commissie

590 Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) vindt dat motie M49–2025 nog niet zonder meer als afgedaan kan worden beschouwd. De motie vroeg het college om richting het kabinet een duidelijk signaal af te geven en stevig te lobbyen voor rijksmiddelen die nodig zijn om provinciale wettelijke taken en grote beleidsdoelen uitvoerbaar te houden. Alleen het versturen van een brandbrief, die
595 inmiddels ruim een jaar oud is, vindt zij daarvoor onvoldoende. De VVD stelt daarom voor de motie aan te houden totdat duidelijk is hoe de rijksmiddelen worden verdeeld en wat dit betekent voor de uitvoerbaarheid van de provinciale doelen, tenzij de gedeputeerde hierover alsnog voldoende toelichting kan geven.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) sluit zich aan bij de lijn van de VVD. Zij wil eerst
600 afwachten of het aangekondigde landelijke stikstofpakket naar verwachting voldoende tegemoetkomt aan het tekort dat destijds in de brandbrief is gesignaleerd. Omdat het pakket nog moet worden uitgewerkt, ziet zij reden om de motie voorlopig aan te houden.

Mevrouw **De Sain** (BBB) ziet geen aanleiding om de motie langer open te houden. Voor haar
605 fractie kan motie M49–2025 als afgedaan worden beschouwd.

Mevrouw **Jansen** (D66) vindt het, net als de VVD en 50PLUS, verstandig om de motie nog aan te houden. Zij wijst erop dat de aangekondigde 20 miljard euro aan rijksmiddelen het debat deels heeft ingehaald, maar dat nog moet blijken hoe die middelen concreet voor Noord–Holland
610 uitpakken. D66 wil die duidelijkheid afwachten voordat de motie definitief wordt afgedaan.

Mevrouw **Egbers** (PvdD) vindt dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd.

615 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) sluit zich aan bij afdoening van de motie.

De heer **Van Haasen** (PVV) merkt op dat zijn fractie destijds tegen de motie was. Vanuit dat vertrekpunt beschouwt hij de motie al als afgedaan voordat deze werd ingediend.

Mevrouw **Gordijn** (JA21) geeft aan dat de motie voor haar fractie eveneens kan worden afgedaan.
620

De heer **Veenboer** (PvdA) kijkt naar het doel van de motie: het inzetten op lobby richting het Rijk. Volgens de PvdA hoeft de motie niet open te blijven totdat het geld daadwerkelijk binnen is; beslissend is of de gevraagde lobby is gevoerd. Vanuit die redenering vindt de PvdA de afdoening voldoende.
625

De heer **Klein** (ChristenUnie) sluit zich aan bij afdoening van de motie.

De heer **Heijnen** (CDA) volgt de argumentatie van de heer Veenboer. Ook voor het CDA is de motie afgedaan, omdat de kern van de motie volgens deze redenering lag bij de lobby–inzet en
630 niet bij het al beschikbaar zijn van de middelen.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** wijst erop dat motie M49–2025 oorspronkelijk betrekking had op het NPLG. Als de indieners specifiek willen sturen op de vraag hoe Noord–Holland zijn deel van
635 de nieuwe 20 miljard euro uit het stikstofpakket kan binnenhalen, zou volgens hem een nieuwe, gerichte motie waarschijnlijk effectiever zijn dan het aanhouden van deze motie. Daarmee onderschrijft hij de lijn die de meerderheid van de commissie inmiddels zelf trekt.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert
640 verder dat motie M49–2025 ‘PNH kan zo grote doelen niet halen’ als afgedaan kan worden beschouwd.

8.a.3 Afdoeningsvoorstel M89–2025 – Deadline pilot PAS–melders Texel

De commissie wordt gevraagd het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde te bespreken
645 *en hierbij aan te geven of de motie als afgedaan beschouwd kan worden.*

Eerste termijn commissie

De heer **Heijnen** (CDA) vindt het teleurstellend dat de deadline uit motie M89–2025 over de pilot voor PAS–melders op Texel niet is gehaald. Tegelijk ziet hij geen meerwaarde in het langer
650 openhouden van de motie, mede omdat de commissie eerder in het debat al uitvoerig is geïnformeerd over de vervolgstappen die inmiddels in beeld zijn. Het CDA kan daarom instemmen met afdoening, maar doet dat met nadrukkelijke treurnis over het uitblijven van het beoogde resultaat.

655 De heer **Veenboer** (PvdA) licht toe waarom zijn fractie de motie eerder had aangehouden. De pilot had de hoop gewekt dat voor PAS–melders, en in het bijzonder voor die op Texel, een concrete oplossing richting vergunningverlening dichterbij kwam. De motie moest daarbij niet alleen zorgen voor maandelijkse informatie aan Provinciale Staten, maar ook voor een duidelijke datum richting boeren, zodat zij niet langer in onzekerheid zouden blijven. Hoewel aan de
660 informatievoorziening is voldaan, is de datum van 1 januari niet gehaald en ook in de maanden daarna is de legalisatie niet gerealiseerd. Hij vraagt daarom wat de motie de provincie inhoudelijk heeft opgeleverd, behalve de maandelijkse terugkoppeling, en welk verhaal de gedeputeerde in oktober aan de betrokken agrariërs op Texel gaat brengen.

665 De heer Veenboer wijst daarnaast op de mogelijke invoering van de rekenkundige ondergrens eind 2027. Hij heeft begrepen dat daarmee naar verwachting een zeer groot deel van de PAS–melders in Noord–Holland kan worden geholpen.

Ook voor de PvdA overheerst teleurstelling over het niet halen van de deadline, maar langer
670 aanhouden van de motie acht hij niet zinvol.

Mevrouw **Jansen** (D66) sluit inhoudelijk aan bij de heer Veenboer, maar trekt een andere conclusie over de afdoening. Zij herinnert eraan dat herhaaldelijk is gezegd dat het doel zou worden gehaald en dat de pilot al uit 2023 dateert. In januari 2026 werd volgens haar nog
675 gemeld dat de deadline net niet werd gehaald, maar inmiddels zijn opnieuw maanden verstreken zonder dat aan de motie is voldaan. Voor D66 is de motie daarom niet afgedaan.

Mevrouw **Sijbenga** (BBB) volgt de lijn van het CDA. Ook zij noemt het treurig dat de deadline niet is gehaald en dat de pilot niet tot het gewenste resultaat heeft geleid. Desondanks kan BBB instemmen met afdoening van de motie.

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) kwalificeert het uitblijven van resultaat eveneens als jammer en teleurstellend. Haar fractie sluit zich voor de afdoening aan bij CDA en PvdA.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde **Beemsterboer** reageert omdat de PAS-melders volgens hem recht hebben op een inhoudelijke reactie. Hij deelt de teleurstelling over de lange duur van het proces. Tegelijk schetst hij dat iedere vertraging binnen het proces op zichzelf te verklaren is; tegelijkertijd wachten de betrokken ondernemers ondertussen op duidelijkheid. De provincie houdt volgens hem goed contact met de agrariërs op Texel en gaat, zoals eerder aangekondigd, in oktober opnieuw naar het eiland. De gedeputeerde verwacht dat nieuwe ecologische onderzoeken tot positieve resultaten kunnen leiden, maar benadrukt dat deze onderzoeken nog definitief moeten worden gemaakt. De provincie blijft daarbij afhankelijk van de ecologen en juristen die het traject begeleiden.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert verder dat motie M89-2025 'Deadline pilot PAS-melders Texel' als afgedaan kan worden beschouwd, met dien verstande dat het een terugkerend onderwerp is en de aandacht heeft van de gedeputeerde en de commissie.

700

8.a.4 Afdoeningsvoorstel M117-2025 – Grip op faunaschade

De commissie wordt gevraagd het afdoeningsvoorstel met elkaar en de gedeputeerde te bespreken en hierbij aan te geven of de motie als afgedaan beschouwd kan worden.

Eerste termijn commissie

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vindt dat de provincie inhoudelijk nog steeds geen echte grip heeft op faunaschade. Voor de beoordeling van motie M117-2025 maakt zij echter onderscheid tussen het bredere probleem en de concrete informatievraag uit de motie. Omdat Provinciale Staten volgens Volt de gevraagde informatie hebben ontvangen, kan de motie voor haar fractie als afgedaan worden beschouwd.

710

Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) deelt dezelfde mening als Volt.

Mevrouw **Ouderkerken** (VVD) geeft aan dat haar fractie de ontwikkeling van faunaschade en vooral de financiële gevolgen daarvan nauwgezet blijft volgen. Voor dit moment vindt de VVD dat de motie kan worden afgedaan, omdat de gevraagde informatie is verstrekt. De afdoening betekent voor haar niet dat het onderwerp daarmee minder belangrijk is; de monitoring van schade en kosten blijft voor de VVD relevant.

715

Mevrouw **Jansen** (D66) sluit zich eveneens aan bij de beoordeling van Volt. D66 acht de motie daarmee afgedaan, op basis van de informatie die aan Provinciale Staten is verstrekt.

720

De heer **Van Haasen** (PVV) herinnert eraan dat zijn fractie voor motie M117-2025 heeft gestemd, omdat de kosten van faunaschade volgens de PVV sterk oplopen. De motie vroeg om een

725 overzicht van mogelijkheden om die kosten te beperken, inclusief de effectiviteit en gevolgen van die maatregelen. Er zijn inmiddels nieuwe cijfers over de ontwikkeling van ganzenschade beschikbaar. Hij vraagt de gedeputeerde waar het door de motie gevraagde overzicht precies aan Provinciale Staten is verstrekt.

730 Mevrouw **Sijbenga** (BBB) vindt dat de motie kan worden afgedaan. Voor zover haar fractie kan overzien, zijn de gevraagde inlichtingen verstrekt. Daarmee is voor BBB voldaan aan de concrete opdracht uit de motie.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

735 Gedeputeerde **Beemsterboer** verwijst in reactie kort naar de technische briefings van 10 februari 2025 en 9 maart 2026. Volgens hem zijn Provinciale Staten daarin uitgebreid geïnformeerd over de mogelijkheden om meer grip te krijgen op faunaschade. Daarmee beantwoordt hij de vraag van de PVV.

740 De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert verder dat motie aM117-2025 'Grip op faunaschade' als afgedaan kan worden beschouwd.

9 Rondvraag gedeputeerde Beemsterboer

745 Voorafgaand aan de vergadering zijn er geen rondvragen ingediend aan gedeputeerde Beemsterboer. Dit agendapunt is vervallen.

10 B-agenda Natuur, landschap, Water en Bodem (gedeputeerde Gielen)

10.a Water: Afdoeining motie M78-2025 – KRW-doelen: duurzaam verpachten van gronden

750 *Toelichting:*

In de Provinciale Statenvergadering van 7 juli 2025 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarin het college werd verzocht om te onderzoeken of een verbod op niet-biologische gewasbeschermingsmiddelen kan worden opgenomen in nieuwe pachtcontracten voor de provinciale pachtgronden. Het college informeert Provinciale Staten op welke wijze invulling is gegeven aan de
755 *motie. Deze motie is in februari besproken en toen niet afgedaan, omdat er een brief zou komen. Deze brief aan PS over de voortgang van landbouwbeschermingsmiddelen is in de commissievergadering van maart besproken. Per abuis is toen de motie niet ter afdoeining geagendeerd. Om deze reden is de betreffende motie nu geagendeerd ter afdoeining.*

760 *De commissie wordt gevraagd of motie M78 van 2025 afgedaan kan worden.*

Eerste termijn commissie

Mevrouw **Jansen** (D66) dankt Gedeputeerde Staten voor het onderzoek naar duurzame pachtvoorwaarden bij nieuwe pachtcontracten. Zij leest in de beantwoording dat zo'n voorwaarde
765 juridisch in beginsel mogelijk is en vindt daarmee het eerste onderdeel van de motie geadresseerd. Nu ook de risico's in beeld zijn gebracht, wil D66 daarop kunnen anticiperen en in de toekomst duurzame pachtvoorwaarden opnemen. De recente berichtgeving over vervuild drinkwater vergroot volgens haar de urgentie. Zij kondigt aan dat D66 bij de behandeling van de KRW mogelijk met een opvolgende motie komt en vraagt hoe GroenLinks en PvdA tegen deze
770 mogelijkheid aankijken.

Over het tweede onderdeel van motie M78–2025, de gevraagde vervolgstappen, mist mevrouw Jansen de doorwerking van het onderzoek in de nota over gewasbeschermingsmiddelen die Provinciale Staten in maart 2026 ontvingen. In die nota ontbreekt volgens haar juist de optie die
775 uit de reactie op de motie naar voren komt: duurzaam verpachten van provinciale gronden. Zij vraagt waarom deze mogelijkheid niet is meegenomen en of GS kan toezeggen dat alsnog te doen. Voor D66 hangt de afdoening van de motie af van de beantwoording.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) vindt dat de motie naar de letter is uitgevoerd, omdat het gevraagde
780 onderzoek is gedaan en daaruit blijkt dat duurzame pachtvoorwaarden mogelijk zijn. Tegelijk noemt zij de inzet van GS minimaal. Volt vindt het teleurstellend dat het college geen vervolgstap zet en het effect te beperkt acht. Volgens haar gaat het niet alleen om het aantal hectares provinciale pachtgrond, maar ook om het voorbeeld dat de provincie kan geven en de mogelijke stimulans richting de markt.

785 De heer **Veenboer** (PvdA) maakt onderscheid tussen de twee onderdelen van de motie. Het eerste onderdeel, onderzoek doen, is volgens hem uitgevoerd. De conclusie dat duurzame pachtvoorwaarden mogelijk zijn, betekent voor de PvdA dat dit instrument als optie in de gereedschapskist kan worden opgenomen. De genoemde risico's erkent hij, maar hij vindt ze niet
790 zwaar genoeg om de mogelijkheid op voorhand terzijde te schuiven.

Bij het tweede onderdeel, de vervolgstappen, had de heer Veenboer verwacht dat duurzaam verpachten ten minste als optie zou zijn genoemd in de provinciale brief over gewasbeschermingsmiddelen. Hij stelt niet dat de provincie dit meteen moet toepassen, maar wel
795 dat het instrument beschikbaar moet blijven voor situaties waarin publiekrechtelijke mogelijkheden tekortschieten en het doel toch dichterbij moet worden gebracht. Juist vanwege het Windmill-arrest en de discussie over publiek- en privaatrecht had die afweging volgens hem in de gereedschapskist vermeld kunnen worden.

800 De heer **Klein** (ChristenUnie) beschouwt motie M78–2025 in letterlijke zin als afgedaan, maar niet het onderliggende onderwerp. De ChristenUnie wil dat de provincie blijft zoeken naar manieren om het gebruik van niet-biologische gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen en hoopt dat daar later alsnog invulling aan wordt gegeven.

805 Mevrouw **Egbers** (PvdD) sluit aan bij fracties die stellen dat onderzoek is gedaan, maar dat juridische risico's niet automatisch betekenen dat uitvoering onmogelijk is. Zij vraagt waarom in bestaande pachtovereenkomsten wel beperkingen op glyfosaat zijn opgenomen, terwijl een beperking op chemische bestrijdingsmiddelen volgens GS niet of nauwelijks zou kunnen. Dat verschil vindt zij onvoldoende logisch toegelicht.

810 Daarnaast wijst mevrouw Egbers erop dat de provincie als grondeigenaar ook een privaatrechtelijk belang kan hebben om vervuiling van haar eigen gronden te voorkomen, bijvoorbeeld vanwege mogelijke saneringskosten. Omdat de motie alleen ziet op nieuwe pachtovereenkomsten, acht zij het juridisch risico beperkt. Ook het argument dat handhaving moeilijk zou zijn, overtuigt haar niet: bij een civielrechtelijke afspraak hoeft niet direct met
815 boetes te worden gewerkt en kunnen achteraf afspraken worden ingeroepen. Mogelijk bestaan daarnaast handhavingsroutes via de NVWA of de Omgevingsdienst.

820 De Partij voor de Dieren vindt het bovendien niet aan GS om te bepalen dat het effect van de motie voor de KRW-doelen te beperkt is. Provinciale Staten hebben de motie aangenomen en daarmee uitgesproken dat ook een beperkte bijdrage ertoe doet. Voor de PvdD is de motie daarom niet afgedaan; zij wil dat GS alsnog vervolgstappen uitwerkt op basis van de mogelijkheden die in het onderzoek zijn gebleken.

825 Mevrouw **De Sain** (BBB) vindt dat de motie kan worden afgedaan. Haar fractie ziet juist wel serieuze beperkingen bij controle en handhaafbaarheid. Daarbij wijst zij op het beperkte aantal biologische middelen dat beschikbaar is. Voor BBB weegt voedselzekerheid in deze afweging zwaarder dan het verplicht stellen van biologische middelen via provinciale pachtvoorwaarden.

830 De heer **Dijkman** (VVD) acht het risico van détournement de pouvoir zwaarwegend. Volgens hem is het niet aan de provincie om via privaatrechtelijke pachtvoorwaarden te bepalen welke middelen wel of niet mogen worden gebruikt, omdat toelating van middelen primair een rijksbevoegdheid is. Hij begrijpt dat Statenfracties inhoudelijk een andere wens kunnen hebben, maar ziet het juridische risico dat de provincie in een rechtszaak ongelijk krijgt als te groot om
835 lichtvaardig overheen te stappen.

Mevrouw **Egbers** (PvdD) vraagt de VVD hoe zij dan kijkt naar bestaande glyfosaatbeperkingen in pachtovereenkomsten.

840 De heer **Dijkman** (VVD) antwoordt dat zijn punt niet is wat technisch in een overeenkomst kan worden opgenomen, maar welk publiekrechtelijk risico de provincie neemt als zij privaatrecht inzet om een rijksbevoegdheid te beïnvloeden. Een eventuele procedure en reputatieschade voor de provincie vindt hij een reëel bezwaar.

845 Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) sluit aan bij de bevoegdheidsvraag, maar zoekt een andere route. Als het verbieden van middelen primair bij het Rijk ligt, vraagt zij of de gedeputeerde bereid is het signaal uit de commissie en de uitkomsten van het onderzoek actief in te brengen bij het Rijk of via het IPO. Daarmee zou een meer generieke, landelijk werkende aanpak dichterbij kunnen komen.

850 Statenlid **Van Wijnen** (GroenLinks) sluit zich in veel opzichten aan bij de PvdA. Over de bevoegdheidsdiscussie stelt zij dat decentrale overheden volgens haar eigen afwegingsruimte hebben gekregen en dat de provincie kan overwegen die ruimte te benutten. Het enkele feit dat het Rijk middelen toestaat, vindt zij geen doorslaggevend argument tegen provinciaal handelen;
855 ook het Rijk loopt immers risico wanneer later blijkt dat een stof schadelijk is of juist ten onrechte is beperkt.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

860 Gedeputeerde **Beemsterboer** verwijst naar het afdoeningsvoorstel. Een verbod op niet-biologische gewasbeschermingsmiddelen in pachtvoorwaarden is volgens GS in beginsel mogelijk, maar kent juridische risico's, is lastig te handhaven en heeft beperkt bereik omdat de provincie maar een klein deel van de gronden in Noord-Holland verpacht. GS onderzoeken binnen grondwaterbeschermingsgebieden en Natura 2000-gebieden of een verbod op gewasbeschermingsmiddelen effectief kan zijn; daar heeft de provincie volgens de gedeputeerde

865 een formele bevoegdheid. Het bredere debat kan terugkomen bij de behandeling van het
Regionaal Water- en Bodemprogramma.

De heer **Veenboer** (PvdA) vraagt vervolgens expliciet of duurzaam verpachten van provinciale
pachtgronden wordt meegenomen als instrument in het onderzoek naar vermindering van
870 gewasbeschermingsmiddelen.

Gedeputeerde **Beemsterboer** antwoordt dat deze gronden daar niet in zitten en dat de provincie
zich richt op gebieden waar zij vanuit waterbelang een specifieke bevoegdheid heeft: Natura
2000-gebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Hij wil daarom niet toezeggen dat
875 pachtgronden alsnog als instrument worden meegenomen.

De heer **Veenboer** (PvdA) concludeert dat duurzaam verpachten daarmee niet in de provinciale
gereedskapskist zit en noemt dat teleurstellend. De voorzitter vraagt of de motie voor de PvdA
daarmee afgedaan is. De heer Veenboer stemt daar schoorvoetend mee in, met de kanttekening
880 dat het onderwerp mogelijk later opnieuw moet worden gezien.

De **voorzitter** vraagt daarna aan mevrouw Jansen of zij, gelet op de beantwoording, voldoende
antwoord heeft gekregen om de motie te kunnen afdoen.

885 Mevrouw **Jansen** (D66) deelt de teleurstelling van de heer Veenboer en stemt eveneens
schoorvoetend in met afdoening, waarbij zij aangeeft dat het onderwerp wat D66 betreft wordt
vervolgd.

De **voorzitter** concludeert dat het agendapunt voldoende is besproken. De voorzitter concludeert
890 verder dat, ondanks brede teleurstelling over het ontbreken van vervolgstappen, motie M78-2025
'KRW-doelen: duurzaam verpachten van gronden' als afgedaan kan worden beschouwd.

11 Rondvraag gedeputeerde Gielen (schriftelijke beantwoording)

895 *Rondvraag inzake de Aziatische hoornaar, ingediend door D66*

De rondvraag is schriftelijk beantwoord.

12 Sluiting

900

De **voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 19.59 uur.

Sluiting om 19.59uur.